

2023 ОНЫ 07 ДУГААР САРЫН 06-НЫ ӨДӨР, ПҮРЭВ ГАРАГ

ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

НЭГДСЭН ХУРАЛДААН

ХУРАЛДААН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ХЭЛТЭС

Та хуралдааны тэмдэглэлийн цахим хувьтай дараах
QR кодыг уншуулан танилцах боломжтой.

НЭГДСЭН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА

2023 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдөр, Пүрэв гараг

Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга	1-3
Хуралдааны товч тэмдэглэл:	4-33
Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:	34-133
<hr/>	
1. Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газраас 2023.06.02-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/	38-41
2. Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.06.28-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/	41-42
3. Монгол Улсын 2022 оны нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн газрын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, “Монгол Улсын 2022 оны төсвийн гүйцэтгэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /Засгийн газар 2023.06.16-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, хоёр дахь хэлэлцүүлэг/	42-49
4. Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/	49-51
5. Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2022.08.30-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/	51-56
6. “Монгол-Хятадын 1955 оны хилийн төмөр замын хэлэлцээр болон Гашиунсухайт-Ганцмод хил дамнасан төмөр замын бүтээн байгуулалттай холбоотойгоор авах зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /Засгийн газар 2023.07.05-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, хэлэлцэх эсэх/	56-71
7. Хилийн боомтуудаар ачаа, тээвэр, нүүрс нэвтрүүлэх болон чөлөөт бүсийн үйл ажиллагаанд учирч байгаа хүндрэлийг шалган тогтоох үүрэг бүхий түр хорооны тайлан сонсох	71-87
8. “Хянан шалгах түр хороо байгуулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Нямбаатар нарын 19 гишүүн 2023.07.05-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, хэлэлцэх эсэх	87-89

9. *“Бүгд Найрамдах Улсыг тунхаглаж, анхдугаар Үндсэн хууль баталсны 100 жилийн ойг тэмдэглэх тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл* 89-91
10. *“Төрийн аудитын байгууллагын цалин шинэчлэн батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл* 92-93
11. *“Монгол Улсын 2022 оны төсвийн гүйцэтгэл баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /анхны хэлэлцүүлэг/* 93-94
12. *Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.06.02-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/* 95-100
13. *“Хууль баталсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /анхны хэлэлцүүлэг/* 100-104
14. *Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.06.28-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/* 104-104
15. *“Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл* 104-105
16. *Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, тогтоолын төслүүд /Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн нарын 32 гишүүн 2023.01.16-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/* 105-106
17. *Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын “Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.06.16-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, соёрхон батлах, үргэлжлэл/* 106-114
18. *Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/* 114-121
19. *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Хууль дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслүүд болон “Хууль баталсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй холбогдуулан боловсруулсан, анхны хэлэлцүүлэг/* 121-123

ХУРАЛДААНЫ ТОВЧ ТЭМДЭГЛЭЛ

Арван найм.Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Дээд болон мэргэжлийн боловсролын бодлогын газрын дарга Х.Тамир, мөн яамны Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын дарга О.Хуягцогт, Боловсролын бодлого, төлөвлөлтийн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч А.Цолмон, мөн газрын шинжээч Ж.Нарантуяа, Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын хэлтсийн дарга А.Халиунаа, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн ахлах шинжээч Ч.Баярмаа, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын орон тооны бус зөвлөх Д.Билгүүдэй, Боловсролын судалгааны үндэсний хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч У.Туяа, Шинжлэх Ухааны академийн Философийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан Ш.Ариунаа, Монголын хувийн хэвшлийн бага, дунд сургуулиудын холбооны тэргүүн Н.Номин, Хувийн цэцэрлэгийн үүсгэн байгуулагчдын холбооны тэргүүн А.Цэнгэл, “Бүх нийтийн боловсролын төлөө” Иргэний нийгмийн үндэсний эвслийн ерөнхий зохицуулагч Д.Тунгалаг нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Л.Өлзийсайхан, Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Тэргүүн дэд даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч М.Үнэнбат, мөн газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Р.Болормаа, Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Л.Лхагвасүрэн, референт Н.Монголмаа нар байлцав.

Төслийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаарх Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооноос гаргасан танилцуулгыг Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням танилцуулав.

Танилцуулгатай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энх-Амгалангийн тавьсан асуултад Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням хариулж, тайлбар хийв.

Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн талаарх Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо дэмжсэн санал:

Г.Занданшатар: 1.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“12.9.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сул орон тоонд аймаг, сум, баг, дүүрэг, тосгоны удирдлагын захиалгаар, эсхүл өөрийн хүсэлтээр 3-аас доошгүй жил мэргэжлээрээ ажиллах гэрээ байгуулсан багшид төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	31
Татгалзсан:	14
Бүгд:	45

68.9 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.3.7 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“13.3.7.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгоход Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу тэтгэмжийг тухайн боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	40
Татгалзсан:	9
Бүгд:	49

81.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 21 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21 дүгээр зүйл. Зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох

21.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно.

21.2.Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээд олгоно.

21.3.Орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

21.4.Зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий этгээд нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан үндэслэлээр зөвшөөрлийг түдгэлзүүлж, хүчингүй болгоно.

21.5.Гадаад улсад Монгол Улсын үндэсний сургалтын хөтөлбөрөөр боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх асуудлыг тухайн улсын эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн Монгол Улсын хилийн чанадад ажиллаж байгаа Дипломат төлөөлөгчийн газар, гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	36
Татгалзсан:	13
Бүгд:	49

76.5 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Төслийн 22, 23 дугаар зүйлийг 22 дугаар зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22 дугаар зүйл. Зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг түүнд тавих шаардлага

22.1.Энэ хуулийн 21.1-д заасан этгээд зөвшөөрөл авахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан болон доор дурдсан баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхэд 6-аас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ.

22.1.1.боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тухай хүсэлт, шийдвэр, дүрэм, үүсгэн байгуулагч, хувь нийлүүлэгчийн гэрээ, танилцуулга;

22.1.2.сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, багшлах хүний нөөц, боловсролын түвшин, зэрэг, цолны судалгаа, баримт бичгийн хуулбар, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн судалгаа;

22.1.3.стандарт, техникийн зохицуулалтад заасан шаардлага хангасан хичээлийн байр, номын сан, лаборатори, дадлагын газар, тоног төхөөрөмж, биеийн тамирын заал, талбай, хоол үйлдвэрлэлийн байр, ном, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тэдгээрийн баталгаа, зураг, дадлагын газар, сургалтын орчин, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн жагсаалт;

22.1.4.санхүүгийн эх үүсвэр, хүчин чадал, тооцоо, түүний баталгаа, нэг суралцагчид ногдох зардал, мэргэжлийн өртгийн тооцоолол;

22.1.5.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх мөнгөн болон бусад хөрөнгийн жагсаалт, хэмжээ, баталгаа, эзэмшил газрын зөвшөөрөл;

22.1.6.шашны сургалт, зан үйл, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохион байгуулахгүй талаарх баталгаа;

22.1.7.ерөнхий боловсролын олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэхийг батламжилсан баримт бичиг, сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 90-ээс доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 80-аас доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг;

22.1.8.цэрэг, цагдаа, төмөр замын мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх, шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх тохиолдолд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын санал;

22.1.9.боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын харьяат багш, удирдах ажилтан ажиллах тохиолдолд багшийн мэргэжлийн үнэмлэхийн хуулбар, ял шийтгэл хүлээж байсан эсэх талаар эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт;

22.1.10.татвар, нийгмийн даатгалын өр төлбөргүй тодорхойлолт, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, сургалт эрхлэх зөвшөөрөлтэй тохиолдолд түүний хуулбар.

22.2.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох эрхээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, мэргэжлийн холбоо, төрийн бус байгууллагад шилжүүлж болно.

22.3.Энэ хуулийн 22.2-т заасан эрх хүлээн авагч Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, шийдвэр гарган эрх шилжүүлсэн байгууллагад тайлагнана.

22.4.Боловсролын магадлан итгэмжлэлийн үндэсний зөвлөл боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дэх хэсгийн 7.9-д заасан тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргана.

22.5.Мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын шинэ мэргэжлийн, магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх зөвшөөрлийг хүсэлт гаргахад Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан баримт бичиг болон энэ хуулийн 22.1.3-22.1.9-д заасан баримт бичиг, шинээр эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга, тооцоог сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхээс 5-аас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд цахимаар ирүүлнэ.

22.6.Энэ хуулийн 21.1-д заасан этгээд хуульд заасан нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтийн хамт үнэн зөв бүрдүүлэх эрх бүхий байгууллагад ирүүлнэ.

22.7.Тэргүүлэх мэргэжлийн чиглэлээр мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, шинэ техник, технологи нэвтрүүлэх, олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбоотой

шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх хүсэлтийг шийдвэрлэхэд энэ хуулийн 22.5-д заасан хугацаа хамаарахгүй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 42
Татгалзсан: 7
Бүгд: 49
85.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Төслийн 24, 25 дугаар зүйлийг 23 дугаар зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“23 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

23.1.Сургуулийн өмнөх, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацаа зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаанаас доошгүй байна. Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа 12 жил байна.

23.2.Зөвшөөрлийн хугацааг зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу сунгана.

23.3.Энэ хуулийн 22.1.10-т заасан татвар, нийгмийн даатгалын өр төлбөртэй тохиолдолд зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 42
Татгалзсан: 7
Бүгд: 49
85.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Төслийн 26 дугаар зүйлийг 24 дүгээр зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“24 дүгээр зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах

24.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг дараах тохиолдолд татан буулгана:

24.1.1.үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрээр;
24.1.2 зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон;
24.1.3.татан буулгах тухай шүүхийн шийдвэр гарсан;
24.1.4.нийт суралцагчийг боловсролын сургалтын өөр байгууллагад шилжүүлсэн;

24.1.5.хуульд заасан бусад.

24.2.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгахтай холбогдох эд хөрөнгийн харилцааг Иргэний хуульд заасны дагуу зохицуулна.

24.3.Татан буугдсан боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдох баримт бичгийг орон нутгийн болон үндэсний төв архивд хүлээлгэн өгнө.

24.4.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах шийдвэрийг тухайн хичээлийн жилтэй уялдуулж суралцагчийн сурах эрхийг хөндөхгүйгээр эрх бүхий этгээд шийдвэрлэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 43
Татгалзсан: 6
Бүгд: 49
87.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Г.Занданшатар: 1.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3 дахь заалтыг төслөөс хасаж, 6.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.5 дахь хэсгийг нэмэх:

“6.3.Боловсролын сургалтын байгууллага нь энэ хуулийн 6.4-т заасан агуулгыг монгол хэлээр эзэмшүүлэхээс гадна тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын төлөвлөгөөнд заасан гадаад хэлийг судлахад энэ хуулийн 6.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

6.5.Сонсголгүй суралцагчийн боловсрол эзэмших сургалт, үйл ажиллагааны хэл нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасан хэл байна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 42
Татгалзсан: 7
Бүгд: 49
85.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн “Ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв, коллеж, дээд сургууль болон их сургууль нь дараах тохиолдолд” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хууль болон энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан дараах боловсролын сургалтын байгууллага” гэж, мөн зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн “Монголын түүх, хэл зохиол, үндэсний бичгийн” гэснийг “монгол хэл, үндэсний бичиг, уран зохиол, монголын түүхийн” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 6.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.1.Монгол Улсад боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг төрийн албан ёсны хэлээр явуулна. Сургалтын үндсэн гадаад хэл нь англи хэл байх бөгөөд эх хэлээрээ суралцах болон бусад гадаад хэл суралцах эрхийг үл хөндөнө.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Дээрх саналтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Чинбүрэн үг хэлэв.

Зөвшөөрсөн: 37
Татгалзсан: 10
Бүгд: 47
78.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 43 дугаар зүйлийн 43.4.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“43.4.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехникийн коллежийн дотуур байрны нийт зардал, төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хувьсах зардал, хоолны зардал, төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны тогтмол зардал;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 40

Татгалзсан: 9

Бүгд: 49

81.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хурааж дууслаа.

Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцэслэн батлуулах бэлтгэл хангуулахаар Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороонд шилжүүлэв.

Уг асуудлыг 16 цаг 35 минутад хэлэлцэж дуусав.

Улсын Их Хурлын 2023 оны 7 дугаар сарын 6-ны өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн эцсийн хэлэлцүүлгийг явуулах үед эцсийн хэлэлцүүлгийг бэлтгэсэн зарим зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг Байнгын хорооны эцсийн хэлэлцүүлэгт дахин хэлэлцүүлэх горимын санал дэмжигдсэн тул Байнгын хороо 2023 оны 7 дугаар сарын 6-ны өдрийн хуралдаанаараа Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн эцсийн хэлэлцүүлгийг дахин явууллаа.

ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Дараагийн асуудал орно. Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн эцсийн хэлэлцүүлгийг явуулна.

Төслийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаарх Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооны танилцуулгыг Улсын Их Хурлын гишүүн Гонгорын Дамдинням танилцуулна. Индэрт урьж байна.

Г.Дамдинням: Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2021 оны 6 дугаар сарын 24-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурал 2023 оны 5 дугаар сарын 4, 16-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцэж, эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороонд шилжүүлсэн билээ.

Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн эцсийн хэлэлцүүлгийг явуулах үед хуралдаан даргалагчаас гүйцээн боловсруулах чиглэл өгсний дагуу Байнгын хороо Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.2.1-д заасныг баримтлан 6 зарчмын зөрүүтэй саналаар санал хураалт явуулж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжлээ.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.2.3-д заасныг баримтлан хуулийн төслийн зарим зүйл, заалтаар дахин санал хураах шаардлагатай гэж Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн 3-ны 2-оос доошгүй нь үзсэн тул 3 зарчмын зөрүүтэй саналаар санал хураалт явуулж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжлээ.

Нэгдсэн хуралдааны анхны хэлэлцүүлгээр олонхын дэмжлэг авсан саналыг хуулийн төсөлд тусган эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн төсөл болон хуулийн төслийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн тухай танилцуулга, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг та бүхэнд тараасан болно.

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн эцсийн хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооны танилцуулга, зарчмын зөрүүтэй саналыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

Г.Занданшатар: Байнгын хорооны танилцуулгатай холбогдуулан асуулт асуух Улсын Их Хурлын гишүүд байна уу. Алга байна. Байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна. Нийт 9 санал байгаа. Бямбасүрэнгийн Энх-Амгалан гишүүнээр тасаллаа. Бямбасүрэнгийн Энх-Амгалан гишүүн асуулт асууна.

Б.Энх-Амгалан: Боловсролын ерөнхий хуультай холбоотой асуудлыг би анхнаас нь дэмжиж ирсэн. Энэ хуультай холбоотойгоор хэлэлцүүлгийн явцад 2, 3 санал гаргасан. Тэрнээсээ болоод нийгмийн сүлжээ, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр баахан доромжлууллаа. Тэгээд би зүгээр 1 л зүйлийг хэлэх гэсэн юм л даа. Энэ хуулийн заалтыг би та бүхэнд бүр уншиж өгье.

Боловсролын ерөнхий хуулийн төслийн 3 дугаар бүлгийн 18 дугаар зүйлийн 1 дүгээр заалтад байгаа юм.

Боловсролын сургалтын байгууллага гэдэгт цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, дээд сургууль, их сургууль багтана гэж. Ингээд эд нарыгаа бүгдийг нь багтаагаад боловсролын сургалтын байгууллага гэдэг нэр томъёо дотор багтааж байгаа юм. Гэтэл тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.7 дугаар заалтад боловсролын сургалтын байгууллагад судлах үндсэн гадаад хэл нь Англи хэл байна гээд заачихсан юм. Тэгээд би гадаад хэл эсэргүүцээд байгаа юм

ерөөсөө биш байхгүй юу. Гадаад хэл сургаж болохгүй гээд байгаа юм ерөөсөө биш. Боловсролын сургалтын байгууллагууд гэдэг дотор чинь цэцэрлэг орчихоод байгаа учраас би Монгол хүний хувьд хэл дагаж сэтгэлгээ явдаг юм. Битгий хар багаас нь гадаад хэл заа. Монгол эх хэлнийх нь дархлаа сууг ээ, сэтгэлгээ нь сууг ээ, хэлний дархлааг нь битгий алдагдуулаач л гэж хүсээд байгаа байхгүй юу.

Тэгэхээр аваачаад ингээд ийм хуульд ийм юм оруулчихаад Англи хэлийг жадлан эсэргүүцэгч гээд нэр, цол зүүгээд ингээд яваад байх юм. Үгүй ээ, тэгээд тэр хэлнийх нь дархлаа суусан хойно нь хүссэн хэлээ сураач дээ. Би Монголчууд нэг биш нэлээн олон гадаад хэл сураасай гэж боддог ийм үзэл бодолтой хүн. Тэгээд ингэж хэлснийхээ төлөө аваачаад ингээд Англи хэлийг эсэргүүцэх ч ерөөсөө жадлан эсэргүүцдэг бузар булай амьтан гээд зарлаад байх юм. Ямар учиртай юм. Хэдэн ч хэл сурч болно шүү дээ. Харин битгий ингээд цэцэрлэгээс нь хэл зааж дархлааг нь алга болгочих гээд бай л гэж хэлсэн болохоос биш. Тэгээд энэ хууль чинь яг энүүгээрээ ингээд орчихож байна шүү дээ. Тэгээд ингээд цаашаа явах юм уу.

Г.Занданшатар: Гонгорын Дамдинням гишүүн, ажлын хэсгийн ахлагч хариулна.

Г.Дамдинням: Боловсролын ерөнхий хуулийн хэлэлцүүлэг явагдаж байхад тал бүрийн санал гарч ирээд, элдэв үл ойлголцол гарсан бол бас зарим эрхэм гишүүдээсээ уучлал хүсье. Үзэл бодлоо илэрхийлж, ардчиллынхаа үнэт зүйлийг бид нар хадгалж, парламент дээрээ хэлэлцэж байгаа учраас тал бүрийн санал гарах нь зүй ёсны асуудал. Я Ялангуяа энэ хэлэлцүүлэг өрнөснөөс болж манай Байнгын хорооны дарга Мөнхцэцэг гишүүн бол Монгол хэлний ач холбогдлыг өндөрт өргөх ёстой, эх хэлний асуудлыг өндөрт өргөх ёстой

гэдэг үнэхээр чухал саналыг гаргасан. Манай Чинбүрэн гишүүн бас энэ дээр гаргаж ирсэн. Тийм учраас эцсийн томъёолол бол гишүүдийн маань хэлсэн томъёоллоор орж ирж байгаа. Мөн Батшугар гишүүн болоод бусад гишүүд бол зөвхөн Англи хэл гэж хязгаарлаад байгаа гэдэг асуудлаар ярьсан учраас бид бүхэн бусад хэлийг нээлттэй үзэж болно, чөлөөтэй шүү гэдэг заалтыг оруулж ирж, энэ заалт маань бүр илүү дэлгэрэнгүй тодорхой болсон. Их Хурлын дарга маань ч гэсэн өөрөө найруулга, засвар дээр маш сайн редакц хийж өгч, бид нарт дэм тус болсон. Тэгээд ер нь бол манай Б.Энх-Амгалан гишүүний яриад байгаа боловсрол сургалтын байгууллага гэдэгт бас бага насны хүүхдүүд ороод байна гэдгийг ажлын хэсэг, Байнгын хороо аваад зөвхөн сургалтын гээд явсан шүү Энх-Амгалан гишүүн ээ. Тэгээд ер нь бас тал бүрийн байр суурийг илэрхийлж, боловсролд хэрэглэгдэх үндэсний хэл, эх хэл, үндсэн гадаад хэл болон бусад хэлүүдийн талаар илүү дэлгэрэнгүй тодорхой байр суурь илэрхийлж томъёолоход хувь нэмрээ Монголын ирээдүйн хүүхдүүдийнхээ төлөө санаа чилээж, зөв байр суурь илэрхийлж, тал талаасаа хамгийн эцсийн ойлгомжтой сайхан томъёоллыг оруулж ирэхэд дэм болсон эрхэм гишүүддээ талархал илэрхийлье. Тэгээд саяынх бол ийм учиртай байгаа шүү. Баярлалаа.

Г.Занданшатар: Гишүүд асуулт асууж, хариулт авч дууслаа.

Байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна. Энх-Амгалан гишүүн, Чинбүрэн гишүүдийн хэлж байсан санал хууль зүйн үндэслэлтэй байсан гэдгийг тодотгоод, Байнгын хороо ахиж хэлэлцсэн учир шалтгаан болбоос сонсголгүй суралцагчийн боловсрол эзэмших сургалт үйл ажиллагааны хэл нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасан хэл байна.

Боловсролын сургалтын байгууллагад судлах үндсэн гадаад хэлийг сургалтын хөтөлбөрт заана гэсэн ийм 1 заалт нь 2-ыг орчихсон байхгүй юу. Тэгэхээр энийг нөгөө хэл дээр 2 маргалдаад байгаа тал нь аль нэг нь ч унагаалаа гэсэн дагаад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрхийг хөндчихөөд байсан.

2 дугаарт нь эх хэлээрээ суралцах бололцоог хангах Казах иргэдийн ч болон Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа Япон, Солонгос, Орос, Хятад, Франц, Герман гээд 10 гаруй хэлээр явагдаж байгаа сургалтын байгууллагуудын хэлийг хүчилж хориглочих гээд байгаа агуулгатай байсан учраас энэ дээр хэлэлцээд, 2 талын асуудлыг зохицоод тэгээд яг учрыг нь олохгүйгээр ингээд улс төржүүлээд 2 талд нь сошиалаар ч гэсэн буруу ойлголт сэвээд, нийгэмд буруу ойлгосон. Тэгээд боловсролын хуулийн үндсэн зорилго бол орчин үеийн, дэлхийн түвшиний хэлтэй, боловсролтой, чадвартай, мэдлэгтэй, Монгол хэлтэй, Монгол соёлтой Монгол хүнийг бэлтгэхэд чиглэж байгаа гэдгийг л онцолж байна.

Гадагшаа гараад явчих хүн бэлдэх гэж байгаа хэрэг биш шүү дээ. Монгол хэлтэй, Монгол соёлтой хүнийг бэлдэх ёстой гэсэн энэ агуулгаар энэ өөрчлөлтийг оруулж, ингээд талууд бүгд зөвшилцөлд хүрч, санал нэгдээд орж ирж байна гэж ойлгож байгаа шүү дээ. Тийм үү. Тийм биз Дамдинням гишүүн ээ. Энийгээ та хэлэх ёстой байсан тийм биз Чинбүрэн гишүүн ээ. Чинбүрэн ч гэсэн маш зөв санал гаргасан.

Ингээд Байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна.

Зөв шийдэл, гарц гаргалгаа гарч, нэгдсэн ойлголцолд хүрээд тэгээд хэл соёлыг хамгаалахын зэрэгцээ Англи хэлийг бүгдээрээ дэмжиж байгаа гэдэг дээрээ, зөвхөн Англи хэл биш ер нь гадаад

хэл сурах асуудлыг ер нь хязгаарлахгүй, хориглохгүй дэмжиж хөгжүүлэх хөтөлбөр батална гэсэн ийм тодорхой санаанууд туслаа шүү дээ.

Ингээд санал хураалт явуулна. Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна. 9 санал байна.

Нэг.Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо дэмжсэн санал:

Нэг.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.2.1-д заасны дагуу боловсруулсан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёолол.

Энд ахиж цохон тэмдэглэхэд энэ дээр асуудал үүссэн юм бол Байнгын хороон дээр дэмжигдсэн саналын томъёолол чуулганд орж ирэхдээ өөрчлөгдсөн байсан I.

2 дугаарт нь Байнгын хороон дээр дэмжигдсэн саналуудыг тус бүрдээ санал хураалт явуулсан байсныг Их Хурлын чуулганд санал хураахдаа нэгтгээд оруулж ирсэн байсан. Ийм зөрчил гарсан гэдгийг холбогдох Байнгын хорооныхон хүлээн зөвшөөрч, Улсын Их Хурлын Тамгын газраас ажлын хэсэг хяналт шалгалт хийж, дүгнэлт гаргаж, протоколыг үзэж танилцаад ийм зөрчлүүдийг илрүүлсэн болохыг мэдээлье.

1.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“12.9.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сул орон тоонд аймаг, сум, баг, дүүрэг, тосгоны удирдлагын захиалгаар, эсхүл өөрийн хүсэлтээр 3-аас доошгүй жил мэргэжлээрээ ажиллах гэрээ байгуулсан багшид төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ. Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт. Асуулт байхгүй л дээ. Энэнээс

чинь ер нь үг хэлэхээр л ингээд л бүх юм гацчих гээд байгаа юм.

2.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.3.7 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“13.3.7.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгоход Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу тэтгэмжийг тухайн боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох;” Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт 81,6 хувийн саналаар санал дэмжлээ. Дотоод журмаар шийдчих юмнууд л байгаа юм.

3.Төслийн 21 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21 дүгээр зүйл. Зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох

21.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно.

21.2.Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхийн этгээд олгоно.

21.3.Орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, ЕБС мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

21.4.Зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий этгээд нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан үндэслэлээр зөвшөөрлийг түдгэлзүүлж, хүчингүй болгоно.

21.5.Гадаад улсад Монгол Улсын үндэсний сургалтын хөтөлбөрөөр

боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх асуудлыг тухайн улсын эрх бүхий байгуулан шийдвэрийг үндэслэн Монгол Улсын хилийн чанадад ажиллаж байгаа Дипломат төлөөлөгчийн газар, гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Хамтран гэнэ хэнтэй хамтрах юм. Хэнтэй хамтарч шийдвэрлэх юм. Дипломат төлөөлөгчийн газар чинь Гадаад яамтайгаа хамтарна гэж байхгүй шүү дээ. Хамтран гэдэг үгийг найруулга дээр анхаараарай. Санал хураалт. Нэг бол Боловсролын яамтай хамтарна гэж бичих ёстой. 73,5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

4.Төслийн 22, 23 дугаар зүйлийг 22 дугаар зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

22 дугаар зүйл. Зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг түүнд тавих шаардлага

22.1.Энэ хуулийн 21.1-д заасан этгээд зөвшөөрөл авахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан болон доор дурдсан баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхэд 6-аас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ.

22.1.1.боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тухай хүсэлт, шийдвэр, дүрэм, үүсгэн байгуулагч, хувь нийлүүлэгчийн гэрээ, танилцуулга;

22.1.2.сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, багшлах хүний нөөц, боловсролын түвшин, зэрэг, цолны судалгаа, баримт бичгийн хуулбар, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн судалгаа;

22.1.3.стандарт, техникийн зохицуулалтад заасан шаардлага хангасан хичээлийн байр, номын сан, лаборатори, дадлагын газар, тоног төхөөрөмж, биеийн тамирын заал, талбай, хоол үйлдвэрлэлийн байр, ном, сурах бичиг, сургалтын хэрэгслэгдэхүүн, тэдгээрийн баталгаа, зураг, дадлагын газар, сургалтын орчин, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн жагсаалт;

22.1.4.санхүүгийн эх үүсвэр, хүчин чадал, тооцоо, түүний баталгаа, нэг суралцагчид ногдох зардал, мэргэжлийн өртгийн тооцоолол;

22.1.5.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх мөнгөн болон бусад хөрөнгийн жагсаалт, хэмжээ, баталгаа, эзэмшил газрын зөвшөөрөл;

22.1.6.шашины сургалт, зан үйл, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохион байгуулахгүй талаарх баталгаа;

22.1.7.ерөнхий боловсролын олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэхийг батламжилсан баримт бичиг, сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 90-ээс доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 80-аас доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг;

22.1.8.цэрэг, цагдаа, төмөр замын мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх, шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх тохиолдолд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын санал;

22.1.9.боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын харьяат багш, удирдах ажилтан ажиллах тохиолдолд багшийн

мэргэжлийн үнэмлэхийн хуулбар, ял шийтгэл хүлээж байсан эсэх талаар эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт;

22.1.10.татвар,нийгмийн даатгалын өр төлбөргүй тодорхойлолт, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, сургалт эрхлэх зөвшөөрөлтэй тохиолдолд түүний хуулбар.

22.2.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох эрхээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, мэргэжлийн холбоо, төрийн бус байгууллагад шилжүүлж болно.

22.3.Энэ хуулийн 22.2-т заасан эрх хүлээн авагч Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, шийдвэр гарган эрх шилжүүлсэн байгууллагад тайлагнана.

22.4.Боловсролын магадлан итгэмжлэлийн үндэсний зөвлөл боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дэх хэсгийн 7.9-д заасан тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргана.

22.5.Мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын шинэ мэргэжлийн, магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх зөвшөөрлийг хүсэлт гаргахад Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан баримт бичиг болон энэ хуулийн 22.1.3-22.1.9-д заасан баримт бичиг, шинээр эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга, тооцоог сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхээс 5-аас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд цахимаар ирүүлнэ.

22.6.Энэ хуулийн 21.1-д заасан этгээд хуульд заасан нөхцөл, шаардлага

хангасныг нотолсон баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтийн хамт үнэн зөв бүрдүүлэх эрх бүхий байгууллагад ирүүлнэ.

22.7.Тэргүүлэх мэргэжлийн чиглэлээр мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, шинэ техник, технологи нэвтрүүлэх, олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбоотой шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх хүсэлтийг шийдвэрлэхэд энэ хуулийн 22.5-д заасан хугацаа хамаарахгүй.

Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Энэ чинь хэдэн хуудас юм болчхов. Санал хураалт явуулъя. 85,7 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ

5.Төслийн 24, 25 дугаар зүйлийг 23 дугаар зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

23 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

23.1.Сургуулийн өмнөх, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацаа зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаанаас доошгүй байна. Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа 12 жил байна.

23.2.Зөвшөөрлийн хугацааг зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу сунгана.

23.3.Энэ хуулийн 22.1.10-д заасан татвар, нийгмийн даатгалын өр төлбөртэй тохиолдолд зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана.

Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт. 42 гишүүн дэмжиж 85,7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Төслийн 26 дугаар зүйлийг 24 дүгээр зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“24 дүгээр зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах

24.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг дараах тохиолдолд татан буулгана:

24.1.1.үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрээр;

24.1.2 зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон;

24.1.3.татан буулгах тухай шүүхийн шийдвэр гарсан;

24.1.4.нийт суралцагчийг боловсролын сургалтын өөр байгууллагад шилжүүлсэн;

24.1.5.хуульд заасан бусад.

24.2.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгахтай холбогдох эд хөрөнгийн харилцааг Иргэний хуульд заасны дагуу зохицуулна.

24.3.Татан буугдсан боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдох баримт бичгийг орон нутгийн болон үндэсний төв архивд хүлээлгэн өгнө.

24.4.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах шийдвэрийг тухайн хичээлийн жилтэй уялдуулж суралцагчийн сурах эрхийг хөндөхгүйгээр эрх бүхий этгээд шийдвэрлэнэ.”

Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт. 87,8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 42.2.3-д заасны дагуу нэгдсэн хуралдаанаар анхны хэлэлцүүлгээр санал хурааж дэмжигдсэн боловч уг саналаар Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон

гишүүдийн 3-ны 2-оос доошгүйг нь дахин санал хураалгах шаардлагатай хэмээн үзэж боловсруулсан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна.

1.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3 дахь заалтыг төслөөс хасаж, 6.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.5 дахь хэсгийг нэмэх:

“6.3.боловсролын сургалтын байгууллага нь энэ хуулийн 6.4-д заасан агуулгыг монгол хэлээр эзэмшүүлэхээс гадна тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын төлөвлөгөөнд заасан гадаад хэлийг судлахад энэ хуулийн 6.1-д дэх хэсэг хамаарахгүй.

6.5.Сонсголгүй суралцагчийн боловсрол эзэмших сургалт, үйл ажиллагааны хэл нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасан хэл байна.”

Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт байна 85,7 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

2.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн “Ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв, коллеж, дээд сургууль болон их сургууль нь дараах тохиолдолд” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хууль болон энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан дараах боловсролын сургалтын байгууллага” гэж, мөн зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн “Монголын түүх, хэл зохиол, үндэсний бичгийн” гэснийг “монгол хэл, үндэсний бичиг, уран зохиол, монгол, монголын түүхийн гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 6.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.1.Монгол улсад боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг төрийн албан ёсны хэлээр явуулна. Сургалтын үндсэн гадаад хэл нь англи хэл байх бөгөөд эх

хэлээрээ суралцах болон бусад гадаад хэл суралцах эрхийг үл хөндөнө.” Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо.

Жигжидсүрэнгийн Чинбүрэн гишүүн үг хэлнэ. Чинбүрэн гишүүн.

Ж.Чинбүрэн: За би энэ дээр болсон процессыг хэлье. Ер нь бол Боловсролын байнгын хороо бас бид нарын хэлж байсан зүйл заалтуудыг тусгаж, Монгол Улсад боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг төрийн албан ёсны хэлээр буюу монгол хэлээр сургах асуудлыг энд оруулж өгсөн.

2 дахь чухал зүйл бол бусад гадаад хэл сурах эрхийг үл хөндөнө гэдэг зүйл оруулсан. Гэлээ гэхдээ сургалтын үндсэн гадаад хэл гэдгийг бид би бол өөрөө тэргүүлэх хэл гээд 1997 оны Засгийн газрын тогтоолд хүртэл тэргүүлэх хэл нь Англи хэл байна гээд оруулж өгч болж байсан юм дээр ингээд оруул гэдэг зүйл дээрээ тууштай зогсож байгаа.

Ер нь тэгээд сая Энх-Амгалан гишүүний хэлдгээр энийг эсэргүүцсэний төлөө англи хэлийг эсэргүүцэж байна гэдэг нь ар-аа болиоч ээ. Ер нь энэ зааланд сууж байгаа улсууд гишүүд бүгд англи хэл тэртээ тэргүй хэрэглээ болчихсон, тэртээ тэргүй гадаадад гарах гарц маань англи хэл. Энийг бүгд ойлгож байгаа. Түүнээс энд бол язгуур эрх ашиг буюу хэл, соёл хамгаалах, Монголоороо үлдэх гэдэг асуудал дээрээ би үнэнч байгаа. Энэ асуудлаа хүртэл энд зориуд протоколд тэмдэглүүлж үлдээх хүсэлтэй байгаа тул би үг авсан юм аа. Тийм учраас энэ дээр уг нь сургалтын үндсэн биш сургалтын тэргүүлэх гадаад хэл нь англи хэл гэсэн бол илүү зохилтой санагдаж байсан юм. Энийг зориуд тэмдэглүүлж байна аа.

Г.Занданшатар: Протоколд тэмдэглүүлж байна. Суралцах гэдгээрээ өөрчилж байгаа тээ. Санал хураалт

явуулъя. 37 гишүүн дэмжиж, 78,7 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

3.Төслийн 43 дугаар зүйлийн 43.4.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“43.4.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехникийн коллежийн дотуур байрны нийт зардал, төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хувьсах зардал, хоолны зардал, төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны тогтмол зардал;” Санал гаргасан Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо. Санал хураалт. 81,5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хурааж дууслаа.

Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцэслэн батлах бэлтгэл хангуулахаар Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороонд шилжүүлээ.

16.35 цаг.